

(a) Marina Abramowicz: "Rhythm 5"

(b) Guillermo Vargas Jiménez: "Exposición No. 1", Galeria Codice, Managua, Nicaragua, 2007

Figure 1: De grenzen van de kunstpraktijk

Artistieke experimenten en de definitie van kunst Filosofestival, FUF

dr. Rob van Gerwen
Departement Wijsbegeerte & Religiewetenschap
Universiteit Utrecht

3 oktober 2015

Website

<http://www.phil.uu.nl/~rob/>

Contents

1	Moderne kunst	1
1.1	Danto	1
2	Experimenten	2
3	Definities	5
3.1	Meertrapsdefinitie	6
3.2	Conclusies	6

1 Moderne kunst

1.1 Danto

4e crisis: moderne kunst (twintigste eeuws)

Figure 2: Mike Bidlo: “Bidlo, not Warhol”

- Kunst is niet meer vanzelfsprekend, ze is elitair (voor snobs)
 - Vervreemd van de massa’s
 - * Nazi’s noemen het entartete Kunst
- Conceptkunst, het gaat alleen nog maar om het concept
 - Waarom is het dan nog kunst?
 - Is kunst filosofie geworden?

2 Experimenten

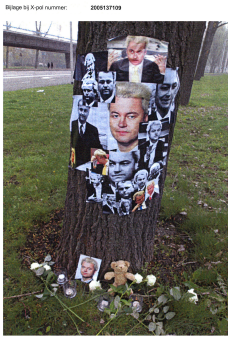
Wat te denken van hedendaagse experimenten?

Shock-art?

- Gregor Schneider
- Ranti Tjan
- Vrouw in Londen
- en »

Zijn ze niet immoreel?

- En is dit immorele kunst?
- »

(a) Jonas Staal: "Geert Wilders Werken"

(b) Rirkrit Tiravanija: "Koken voor mensen"

(c) Tinkebell: "My Dearest Cat Pinkeltje"

Figure 3: Shock Art?

(a) Ronald Ophuis, "Executie", 1995

(b) Burtynsky, "Nickel Tailings"

Figure 4: Immorele afbeeldingen?

(a) "Hoofd van een Dode Man", Mexico 1990

(b) "Man Zonder Hoofd", 1993

Figure 5: Joel-Peter Witkin (gewoon foto's)

(a) "Helena", 2003, Trapholt Art Museum, Kolding, Denmark

(b) "Icecube"

Figure 6: Marco Evaristi (gewoon installaties?)

Figure 7: Orlan: "De Re-incarnatie van Sint-Orlan", 1990 ff.

3 Definities

Morris Weitz, 1956, conclusie

- Definities van kunst falen: ze sluiten bepaalde kunstwerken uit, en sluiten dingen en gebeurtenissen in die evident geen kunst zijn.
- “To understand the role of aesthetic theory is not to conceive it as definition, logically doomed to failure, but to read it as summaries of seriously made recommendations to attend in certain ways to certain features of art.” (p. 35).

De institutionele definitie van kunst: status attributie

- Raar dat kunst zich niet reëel laat definiëren
 - Het moderne systeem van de schone kunsten heeft een filosofisch probleem geproduceerd.
- “Een kunstwerk in de classificerende betekenis is: 1. een artefact, 2. waaraan een bepaalde *persoon of personen* die handelen in naam van een bepaalde sociale institutie (de KunstWereld) de status heeft toegekend van kandidaat voor esthetische beoordeling.”
 - Georges Dickie, 1973, p. 25.

Dickie, vervolg

- “Kunst is wat de kunstenaar voorstelt” (Dickie)
 - Zo opgesteld om *Fountain* te incorporeren.
 - Helpt niet met onze intuïties over de experimenten, zoals de bommelding!
- Hoeven die personen geen redenen te hebben?
 - “Nee” (waarom zouden we dan naar hen luisteren?)
 - “Ja” (dan moeten die in de definitie)

Historische Definitie van Kunst

- “*eerste stap*: Objecten van de Oerkunsten zijn kunstwerken op t_0 (en daarna).
*Vervolg**stap*: als X een kunstwerk is vóór t, dan is Y een kunstwerk op t als het op t waar is dat een of meer personen die het *gepaste bezitsrecht* over Y hebben, op blijvende wijze bedoelen (of bedoelden) dat Y ervaren wordt op een manier (of manieren) waarop X *correct (of standaard) bekeken* wordt of werd.” (Levinson).
- *op een gepaste manier ervaren*
- *gepast bezitsrecht*

Historische definitie, vervolg

- “Kunst is wat op dezelfde manier ervaren moet worden als hoe voordien erkende kunst (gepast) ervaren werd” (Levinson)
- Wat te doen met wat geheel nieuw is en niet op het oude lijkt (onze experimenten)? (patstelling)

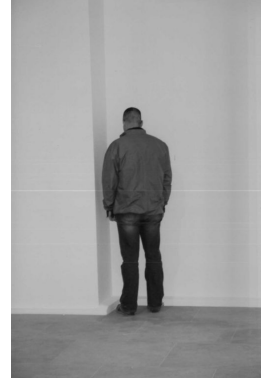

Figure 8: Santiago Sierra: “Group of Persons Facing the Wall and Person Facing Into a Corner”, 2002

3.1 Meertrapsdefinitie

Drie niveau's

1. Kunst als geheel is een praktijk (genus)
 - Autonom ten opzichte van het (morele) leven van alledag
 2. Waarin centraal kunstwerken bestaan (specimens)
 - Worden door kunstcritiek beoordeeld
 3. Die zijn in te delen in kunstvormen (species)
 - Die op bepaalde manieren zintuiglijk gewaardeerd moeten worden
- Deze niveau's moet je filosofisch onderscheiden. Over ieder ervan moet je iets anders vertellen.

Een Realistische Meertraps Definitie (RvG)

1. Kunstwerken veronderstellen een artistiek procédé (een kunstvorm)
2. Een procédé is artistiek als ze artistiek waardevolle instanties toelaat (en zodra ze dat doet)
3. Een instantie is artistiek waardevol als ze een belonende ervaring bewerkt van een type bekend van grootse kunst in andere kunstvormen (en zodra ze dat doet)
4. Kunst is de praktijk rond kunstvormen.

3.2 Conclusies

Samenvattend

- Moderne systeem van de schone kunsten
 - Kunst is esthetisch (= voor beschouwing)
 - Moreel autonoom (artistieke houding)
- Historisch gedefinieerd
 - Latere beleving lijkt op eerdere gepaste beleving (meesterwerken).
- Vernieuwing via:
 - Nieuwe procédé's
 - Meesterwerken (maken procédé's artistiek).

Figure 9: Santiago Sierra: “21 anthropomorphic modules”, 2005

En de experimenten? 1/2

Is het kunst? Implicatiekunst? Goede Implicatiekunst?

- We hebben nu een kunstvorm: *Implicatiekunst*
 - Procédé: materiaal dat op morele gronden ongeschikt lijkt om kunst mee te maken
 - en kwaliteitscriteria: meesterwerken van Sierra en Evaristi (maken duidelijk hoe Implicatiekunst esthetisch gewaardeerd kan worden).
- Werken van Implicatiekunst
 - Tinkebell: *My dearest cat Pinkeltje; Dear Tinkebell*
- Goede werken van Implicatiekunst
 - Santiago Sierra: zijn oeuvre
 - Marco Evaristi: *Helena*

En de experimenten? 2/2

Is het kunst? Implicatiekunst? Goede Implicatiekunst?

- Iets anders, *mogelijk wel kunst* (zodra we er de kunstvorm van kennen)
 - Rirkrit Tiravanija: koken voor mensen
 - Ranti Tjan: wandelen met de kunstenaar
- *Geen kunst* (of tenauwernood) (schuurt wel aan tegen Implicatiekunst)
 - Jonas Staal: Geert Wilders Werken (bermmonumenten en rechtzaak)
 - Bommelding in Londen (immoreel)
 - Gregor Schneider: Stervenden in galerie (betreft morele, intieme handelingen; immoreel in kunstpraktijk)